

SXEDIO.37B

9.1.1910: ΘΥΕΛΛΑ ΣΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΣΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΟΥ ΚΤΙΣΤΗΚΕ ΜΕ ΕΞΟΔΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Τη θύελλα του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος διαδέχθηκε η ηρεμία ανάμεσα στις δυο παρατάξεις και αυτό έδωσε την ευκαιρία σε όλους τους Έλληνες να στραφούν πιο έντονα προς το βασικό πολιτικό πρόβλημα που εκφραζόταν με το αίτημα για Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Έτσι η δεκαετία του **1910-1920** και πλέον χαρακτηρίζεται από έντονους αγώνες με μαζικές παραιτήσεις βουλευτών, διαβήματα, υπομνήματα και αποστολή μιας δεύτερης πρεσβείας στο Λονδίνο και πάλι όπου υπέβαλε το αίτημα για την ένωση για άλλη μια φορά αλλά και προσπάθησε να διαφωτίσει με τα μέσα που διέθετε τη βρετανική κοινή γνώμη ενισχύοντας τη διεθνοποίηση στο μέτρο του δυνατού το κυπριακό πρόβλημα.

Στις αρχές του **1910** μια ενέργεια του Δημάρχου Μόρφου προκάλεσε θύελλα διαμαρτυριών και προσβολή του εθνικού αισθήματος των Ελλήνων Κυπρίων.

Αιτία η απόφαση του δημάρχου Κ. Γεωργιάδη να προσκαλέσει στα εγκαίνια σχολείου που κτίστηκε με δαπάνη της κοινότητας τον αιδεσιμότατο Νιούχαμ, Αρχιεπίσκοπο της Παιδείας και το διοικητή Λευκωσίας Κέϊτ.

Ο Γεωργιάδης προσκάλεσε τους δυο βρετανούς επισήμους παρά τις διαμαρτυρίες των Ελλήνων και το χειρότερο για τον ίδιο παράβλεψε όλες τις θρησκευτικές και πολιτικές αρχές των Ελλήνων.

Έγραφε σχετικά ο "Κυπριακός Φύλαξ" στις **9** Ιανουαρίου **1910** (Μεταγλώττιση):

"Σε μερικούς προύχοντες της γειτονικής κωμόπολης Μόρφου εισχώρησε δυστυχώς από κάποιο χρόνο το μικρόβιο ελαφριάς ξενολατρείας της οποίας παρατηρούμε πολλές εκδηλώσεις σε ανταποκρίσεις από την πιο πάνω κωμόπολη που ανάγουν σε περιοπή

σπουδαίου γεγονότος απλούστατες και τυπικές επισκέψεις κάποιων κυβερνητικών υπαλλήλων.

Η παρουσία οποιουδήποτε Αγγλου προξενεί φαίνεται συγκίνηση σε απλοϊκούς χωρικούς που εκλαμβάνουν τους κυανόαιμους ως όντα υπέρτερα από τους άλλους ανθρώπους.

Αλλά επικινδυνότατο σύμπτωμα μιας τέτοιας αδικαιολόγητης ξενολατρείας και επιβλαβούς υπό εθνική άποψη σημειώθηκε την π. Κυριακή οπότε επρόκειτο να τελεσθούν τα εγκαίνια του νεόδμητου αρρεναγωγείου της κωμόπολης. Ο δήμαρχος Μόρφου κ. Γεωργιάδης για τον οποίο άλλη επικρατούσε μέχρι τούδε γνώμη, ανάρμοστα προσκάλεσε με την ευκαιρία αυτή επίσημα τον διοικητή κ. Κέϊδ και τον Αρχιεπίσκοπο κ. Νιούχαμ παρά τις ζωντανές διαμαρτυρίες πολλών φιλοπάτριδων Μορφιτών.

Το γεγονός αυτό θεωρούμε ύβρη προς τον εθνισμό της ελληνικότητας αυτής νήσου για τον εθνικό χαρακτήρα τέκνων της οποίας εύλογα μπορεί να εγείρει άδικα βεβαίως, υπόνοιες κατά τα φαινόμενα.

Ποιος λόγος σπουδαίος επέβαλλε στον Έλληνα δήμαρχο και σε ελληνική καθαρά κωμόπολη να καλέσουν ξένους και αλλοεθνείς να προεδρεύσουν των εγκαινίων ελληνικής σχολής;

Εάν επιδιωκόταν η πομπώδης και πανηγυρική τέλεση των εγκαινίων έλειπαν επίσημα ελληνικά πρόσωπα να προσκληθούν για να τιμήσουν και κοσμήσουν την τελετή;

Και κομματικές, εάν υπήρχαν δυσχέρειες, ήταν δυνατό να προσκληθούν εξέχοντα πρόσωπα πολιτικά και εκκλησιαστικά και από τις δύο μερίδες ή έστω και της μιας κατά προτίμηση, αδιαφορούμε ποιας.

Κανένας όμως αποχρών λόγος δεν υπήρχε όπως γίνει τέτοια προσβολή στην εθνική μας αξιοπρέπεια με την παρουσία ως προέδρων της ομήγυρης, η οποία συνήλθε για χάρη των εγκαινίων, προσώπων εντελώς ξένων ή και διατεθειμένων δυσμενώς προς την ελληνική παιδεία.

Πολύ ορθά σχετική ανταπόκριση από τη Μόρφου προς τον "Κυπριακό Φύλακα" λέγει μεταξύ άλλων ότι οι

διαμαρτυρηθέντες κατά της παρουσίας των Αγγλων υπαλλήλων δεν εννοούσαν να τεθούν τα εργαστήρια της μόρφωσης των τέκνων τους υπό την προστασία ξένων άσχετων προς την ελληνική φυλήν και παιδεία.

Χωρίς να είμαστε σωβινιστές οφείλουμε όπως πάντοτε να είμαστε πολύ ευαίσθητοι σε κάθε προσβολή κατά της εθνικής μας αξιοπρέπειας γι' αυτό ο "Κυπριακός Φύλαξ" με όλον τον ελληνικό κυπριακό πληθυσμό, ως έχει πεποίθηση αποδοκιμάζει εντονότατα τη συμπεριφορά του δημάρχου Μόρφου και των ομοφρόνων, προκαλεί δε σύντομη την προσοχή του παγκυπρίου προς τις ξενικές σαγηνευτικές προσπάθειες, διότι σε τέτοιες ακριβώς πρέπει πάντοτε να αποδοθεί το ατυχέστατο συμβάν.

Ευτυχώς δεν έλειψαν και εκείνοι που έχουν ζωηρότατο το εθνικό φρόνημα για να διαμαρτυρηθούν από την Μόρφου, όπως έπρεπε, για την ανάρμοστη πράξη που πρώτιστα προσάπτει ντροπή στην κωμόπολη Μόρφου.

Ο Νεοσύστατος σύλλογος Μόρφου τα "Πάτρια" εγκαινιάζων κάτω από τους πιο αίσιους οίωνους τη φιλοπάτριδα του δράση, απέστειλε προς τον Νιούχαμ το ακόλουθο τηλεγράφημα:

Αιδ. Νιούχαμ, Λευκωσία,

"Σύλλογος Μόρφου τα "Πάτρια" συνεδριάσας παμψηφεί αποδοκιμάζει κατηγορηματικώτατα έλευσιν σας εγκαινίους ελληνικής σχολής Μόρφου".

Η επιτροπεία: Γ. Δημητριάδης, Α. Κ. Χ" Ιωάννου, Χρ Φράγκου, Θ. Ιωαννίδης, Ν. Χ" Γαβριήλ, Ν. Κωμοδρόμος.

Επίσης γραπτώς αποδοκιμάστηκε και η εδώ μετάβαση του διοικητή κ. Κέϊδ, απορούμε δε πως οι κύριοι αυτοί θεώρησαν αναγκαίο να εμμείνουν στην απόφαση για μετάβαση στη Μόρφου, ύστερα από μια τέτοια εξέγερση πολλών κατοίκων.

Ο διδάσκαλος Μόρφου, διέπραξε μέγιστο παράπτωμα γιατί δεν καταπολέμησε τη διάθεση για πρόσκληση στη γένεση της, οπότε θα αποσοβείτο και θα ματαιωνόταν ίσως το ατυχές επεισόδιο που προξένησε μεταξύ άλλων τοπικές διανέξεις και διαπληκτισμούς.

Τουναντίον και επαίνεσε δημόσια τον Αγγλο

διοικητή για τη μέριμνα υπέρ της ταχείας ανέγερσης της σχολής καθώς η ατυχής κωμόπολη κατέβαλε από τα δικά της **800** λίρες υπέρ του κοινοτικού αυτού ιδρύματος.

Ποια εντύπωση γεννήθηκε άραγε στις απαλές ψυχές των ελληνοπαίδων Μόρφου, όταν ητένιζαν επικεφαλής της κοινοτικής ομήγυρης τους άγγλους υπαλλήλους και ποιαν ιδέαν θα σχημάτισαν αυτοί στην εκβαμβούμενη εύκολα παιδική ψυχή για το ξενικό μεγαλείο, το οποίο αντιπροσώπευαν οι προσκληθέντες και αναμνησθέντες άγγλοι από τη Λευκωσία;

Οι πολιτικές αρχές από αβροβροσύνη μπορούν βεβαίως να καλούνται στις κοινοτικές εορτές και πανηγύρεις αλλά πριν από αυτούς πρέπει να καλούνται απαραίτητα οι περιβεβλημένοι την τήβεννον των κοινοτικών, έστω μικρών, εθνικών και θρησκευτικών αξιωμάτων.

Με αυτό καταδηλούται η απερίσπαστος προσήλωση μας στα εθνικά ιδανικά τα οποία υπέρτερα όλων, πρέπει να κυριαρχούν σε κάθε ελληνική καρδιά χωρίς να επισκοτίζεται η αίγλη τους από οποιεσδήποτε άλλες λάμπεις ξενικών αρχόντων και δυνάμεων.

Αυτοί που κήδονται του εθνικού συμφέροντος της ελληνικής αυτής γωνιάς οφείλουν να ενώσουν τα χέρια τους σε άρρηκτο κύκλο όπως αντεπεξέλουν εναντίον κάθε ελάχιστου κινδύνου που απειλεί την εθνικήν όψιν της νήσου. Ας μη πει δε κάποιος ότι θορυβούμε για ασήμαντο ζήτημα, διότι οι κοινωνικοί φύλακες πρέπει να αγρυπνούν πριν επέλθουν δυσάρεστα αποτελέσματα προτάσσοντες την εκδήλωση του κακού στη γένεση του.

Ο ελληνικός λαός, λοιπόν της Κύπρου ολόκληρης και ο τύπος ανεξάρτητα από κομματική απόχρωση έχει καθήκον να διαμαρτυρηθεί και αποδοκιμάσει επειγόντως για την πράξη του δημάρχου Μόρφου και των τυχόν ομοφρόνων του υποδεικνύοντας έτσι μέσα ότι το Κυπριακό έδαφος δεν είναι καθόλου κατάλληλο προς καλλιέργεια και ευδοκίμηση οποιουδήποτε προπαγανδιστικού σπόρου από οποιαδήποτε χέρια.

Πάση θυσία πρέπει να κατορθωθεί ώστε ουδέποτε

πλέον σε κανένα χωριό ή πόλη να επαναληφθεί το γεγονός που θίγει την εθνική φιλοτιμία μας να προεδρεύει Αγγλος σε συνάθροιση ελληνική.

Ζήτημα εθνικής τιμής επιβάλλει σε μας Έλληνες κύπριοι, ωραίων και ευγενή αγώνα.

Όμως τα πράγματα δεν έμειναν μέχρις εδώ. Για να δείξει την αντίθεση του προς την ενέργεια αυτή του Γεωργιάδη το σωματείο της Λευκωσίας "Αγάπη του λαού", κέντρο των Κιτσιακών, οργάνωσε ευρεία συγκέντρωση καταδίκης.

Στη συγκέντρωση μίλησε ο δημοσιογράφος και καθηγητής του Παγκυπρίου Κωνσταντίνος Α. Κωνσταντινίδης, γνωστός αργότερα με τα αρχικά ΚΑΚ και στη συνέχεια εγκρίθηκε ψήφισμα Με το οποίο καταδικαζόταν η ενέργεια του δημάρχου Μόρφου.